

ЗМІНИ В ЛАНЦЮГАХ ПОСТАЧАННЯ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

До 2020 року зниження витрат і підвищення продуктивності були основними рушійними силами вдосконалення ланцюгів постачання. Нові тенденції, що виникли в поточній ринковій ситуації, штовхають усіх гравців ринку до перегляду своїх бізнес-стратегій. Сучасний бізнес-ландшафт знаходиться у прямій залежності від ланцюгів постачання, які потребують постійної уваги та оптимізації для безперебійної роботи. Для ефективної адаптації до мінливих вимог споживачів і збоїв, викликаних пандемією COVID-19, компаніям важливо бути в курсі тенденцій та змін у ланцюгах поставок.

Ефективне управління ланцюгом постачання допомагає компаніям залишатися конкурентоспроможними, оптимізуючи цінність їхніх продуктів і послуг для споживачів порівняно з альтернативами конкурентів. В даний час на результативність цього процесу впливає не тільки макроекономічна ситуація й геополітична напруженість, а й суттєві зміни, спровоковані пришвидшенням глобалізаційних процесів та необхідністю масштабної екологізації.

Першою та однією з найбільш вагомих змін, які очікуються від підприємств в найближчому майбутньому, є імплементація практики «зеленого» ланцюга постачання. У зв'язку зі збільшенням попиту на стійкі практики, як з боку інвесторів, так і споживачів, зростає тиск на компанії з метою впровадження екологічних процесів у ланцюжку поставок [1]. Варто зауважити, що більшість непрямих викидів організації, які є основними забруднювачами повітря і каталізаторами глобального потепління, виробляється саме через ланцюг постачання. Тому стратегії екологічного управління ланцюгом постачання матимуть значний вплив на діяльність підприємств. У підсумку, можна впевнено стверджувати, що в найближчі роки управління «зеленим» ланцюгом поставок стане критичним фактором у збільшенні конкурентних переваг бізнесу.

Як було сказано раніше, останні роки клієнти, співробітники, інвестори та уряди чинили все більший тиск на компанії, вимагаючи від них більшого піклування про навколишнє середовище та підвищення соціальної відповідальності. Поєднання цих двох компонентів створює не менш важливе категорійне поняття, яке вже є рушієм змін в розвитку підприємств, а саме «зелений» ланцюг постачання.

«Зелений» ланцюг постачання – це такий логістичний ланцюг, який використовує екологічні та соціально стійкі практики на кожному етапі виробництва з метою захисту як людей, так і навколишнього середовища. Його мета — зменшити шкоду, яка виникає на кожному етапі створення продукту або послуги - закупівлі, виробництві, управлінні матеріалами та логістиці [2]. Розвиток законодавства робить його законодавчою вимогою, а відкриває нові можливості для багатьох підприємств для адаптації до цих змін.

Хоча впровадження «зеленого» ланцюга поставок може бути дорогим на початковому етапі, це зрештою принесе користь компаніям у стратегічній перспективі. Сучасні компанії різного розміру починають шлях до формування більш сталого ланцюжка поставок. Ця тенденція не тільки зменшує соціальні та екологічні ризики, але може принести величезні переваги (табл. 1).

Ще однією значущою і беззаперечною зміною є впровадження підприємствами кругових ланцюгів постачання. Варто зазначити, що, оскільки «зелені» ланцюги постачання зазвичай можуть охоплювати використання таких компонентів, як, енергоефективне виробництво, відновлювальні джерела енергії та переробку відходів, можна стверджувати, що кругові ланцюги поставок є більш локальним поняттям і часто використовується як частина «зелених» ланцюгів. Проте саме зараз це поняття набуває небаченої актуальності, адже більше компаній, ніж будь-коли, обирають перепрофілювання продуктів утилізації і повернення їх у форму сировини. Це допомагає знизити витрати на сировину та робить її більш доступною.

Круговий ланцюжок постачання передбачає повторне використання компанією відходів або їх перепрофілювання. Він має на меті звести до мінімуму використання сировини та мінімізувати викинуті відходи. Завдяки повторному використанню, на відміну від традиційної лінійної моделі ланцюга поставок, циклічний ланцюг поставок не зупиняється на клієнті, а рухається в безперервному циклі [3].

Таблиця 1 – Переваги імплементації «зеленого» ланцюга постачання для компаній

Перевага	Тлумачення
1. Відповідність міжнародним стандартам.	Зважаючи на зростання скандалів у світі щодо корпоративної етики та екологізації виробництва, багато урядів відповіли посиленням контролю за діяльністю компаній. Сталі стратегії розвитку розробляються підприємствами. Відповідно споживачі обирають саме такі товари.
2. Підвищення рентабельності.	Однією з сутностей управління «зеленим» ланцюгом поставок є оптимізація бізнес-операцій, наприклад, краще використання екологічно чистих матеріалів, забезпечення безпечного робочого середовища, економічне виробництво та управління якістю. Ці підходи призведуть до скорочення непотрібних операційних витрат.
3. Створення позитивного іміджу компанії.	Прийняття управління «зеленим» ланцюгом поставок є потужним способом побудови позитивного іміджу бренду та створення унікального або принаймні сприятливого бренду у відповідь на екологічні ініціативи. Роблячи це, підприємства можуть підвищити репутацію свого бренду, отже завоювати довіру та лояльність споживачів у довгостроковій перспективі.
4. Можливість корпоративних інновацій.	Впроваджуючи управління «зеленим» ланцюгом постачання, компанії впроваджують у бізнес нові цінності та бачення. Це може позитивно вплинути на корпоративну культуру, де співробітники та управлінський персонал більш охоче впроваджують інновації та досліджують різні можливості для розробки нових продуктів і послуг, що обертаються навколо сталого розвитку.

Складено авторами на основі [1,2].

Використання кругового ланцюга поставок - це не лише життєздатна бізнес-стратегія для скорочення витрат і підвищення прибутковості, але й ефективний спосіб для підприємств зменшити навантаження на навколишнє середовище. У зв'язку зі зростанням вартості сировини та дестабілізацією поставок у 2023 році все більше компаній будуть впроваджувати круговий ланцюг поставок з метою повторного використання кінцевих продуктів.

Отже, однією з найбільш значущих змін, які ми спостерігаємо з початку цього століття, є зростання важливості сталого розвитку для бізнесу, особливо щодо екологічної, соціальної та етичної ефективності. Незалежно від рівня геополітичної напруженості, зростання новітніх технологічних загроз та ризиків глобальної зміни клімату, стійкість ланцюга постачання ніколи не мала таку кількість невизначеностей і потенційних небезпек, як сьогодні. Враховуючи той факт, що проблеми навколишнього середовища стали серйозною глобальною загрозою, на даному етапі від підприємств вимагається впровадження екологічно чистих, стійких стратегій та практик. Саме ті компанії, які впровадять вище зазначені практики зможуть конкурувати на світовому ринку.

Список використаних джерел:

1. Ernst & Young/United Nations Global Compact. The State of Sustainable Supply Chains: Building Responsible and Resilient Supply Chains. 2016. 48 p. URL: https://d306pr3pise04h.cloudfront.net/docs/issues_doc/supply_chain/state-of-sustainable-supply-chains.pdf (date of access: 14.03.2023).
2. Green Supply Chain Management Use Cases and Benefits. Custom Software Development Company | Softeq. URL: <https://www.softeq.com/blog/green-supply-chain-management-use-cases-and-benefits> (date of access: 12.03.2023).
3. What Is a Circular Supply Chain?. InTek Freight and Logistics Blog - Intermodal, Trucking, Transportation Mgmt. URL: <https://blog.intekfreight-logistics.com/what-is-circular-supply-chain> (date of access: 14.03.2023).